

Nenad Krstić:

La contrastive et la traduction - le français et le serbe: les ressemblances et les différences

Knjiga Nenada Krstića "La contrastive et la traduction" bavi se problemima kontrastivne analize francuskog i srpskog jezika i teorijskog i praktičnog aspekta prevođenja uopšte, a posebno prevođenja sa francuskog na srpski i obrnuto.

Knjigu čine pet poglavlja:

I Nekolika razmatranja o rečenici u francuskom i u srpskom i Sintaksa vremena,

II Istorija prevođenja do kraja 19. veka,

III Neka zapažanja o prevođenju,

IV Prevođenje - nauka,

V Književno prevođenje.

Na kraju se nalaze apendiks i bibliografija.

U prvom poglavlju se porede gramatičko ustrojstvo francuskog i srpskog jezika. Ovde su pre svega data uporedna razmatranja raznih vrsta rečenica kao i sintaksičke funkcije u oba jezika. U tekstu je data uporedna gramatička terminologija. U drugom delu ovog poglavlja raspravlja se o vrlo složenom odnosu glagolskih vremena u oba jezika.

Drugo poglavlje govori o istoriji prevodilaštva do kraja 19. veka. Ovde je kroz sažet pregled razvoja prevodilačke aktivnosti, najpre u Evropi, ukazano na probleme koji su se kroz istoriju javljali prilikom prevođenja. U drugom delu ovog poglavlja opisan je razvoj prevodilaštva kod Srba do kraja 19. veka. Naročito je instruktivan sistematski hronološki pregled prevoda 18. i prve polovine 19. veka.

U trećem poglavlju se raspravlja o vrstama prevođenja. Polazeći od teorijskih postavki razgraničavaju se različiti tipovi prevoda: usmeni - konsektivni i simultani i pismeni - književni i neknjiževni.

Četvrto poglavlje posvećeno je prevodilaštvu kao nauci. Ovde se govori o osnovnim teorijskim problemima koji se javljaju u nauci o prevođenju. Dat je i iscrpan pregled teorijskih koncepcija prevodilačke aktivnosti: lingvističke, književne i komunikativne. Svi postupci koje koriste ove različite koncepcije ilustrovani su brojnim uporednim primerima iz francuskog i srpskog jezika.

U ovom poglavlju se nalazi i pregled teorijskih modela prevođenja. Kroz analizu situacionog modela dati su primeri adaptacije i pozajmljivanja reči iz francuskog u srpskom jeziku. Ukazuje se na problem prevođenja polisemičnih reči, takođe ilustrovan brojnim primerima, kao i na značenja reči često veoma udaljena od osnovnog i ne uvek očigledna na prvi pogled. Razmatrajući semantički model, prebacivanje značenjskih celina iz jednog jezika u drugi, autor daje brojne primere fiksiranih sintagmi francuskog jezika i njihove ekvivalente na srpskom. Suština transformacionog modela je u postupku koji se sastoji da se, polazeći od površinske strukture jednog jezika dopre do dubinske strukture datog iskaza i da se on ponovo prebaci u površinsku strukturu drugog jezika.

Peto poglavlje je u celosti posvećeno književnom prevođenju. Ovde se raspravlja o objektivnom i subjektivnom prevođenju, to jest o slobodama koje prevodilac sebi dopušta u odnosu na originalni tekst. Uočavaju se dva glavna postupka: adekvatno prevođenje, kada je prevod bliži originalnom tekstu i slobodno prevođenje, kada prevodilac smatra da će prevod biti uspešniji ako se udalji od originalnog teksta. Oba postupka su ilustrovana primerima prevoda sa francuskog na srpski i obrnuto.

U apendiksima je dat model komparativne analize dva prevoda Volterove enigme na srpski jezik.

Posebna vrednost ove studije je u sistematski izloženom istorijskom razvoju prevodilaštva, naročito u našoj sredini. Takođe mogu biti korisni brojni primeri ukazivanja na opasnosti od doslovnog prevođenja i data rešenja ekvivalentnog prevođenja francuskih fiksiranih izraza. Ova studija može biti od pomoći studentima francuskog jezika kao udžbenik iz kontrastivne analize i teorije prevođenja.

U Beogradu, 17. 5. 2001.

Mihailo Popović

docent Filološkog fakulteta u Beogradu